

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Т.в.о. декана юридичного факультету
Надія МОСКАЛЮК
“ ” 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
“ ” 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни **“ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ПРОТИПРАВНИХ ДОХОДІВ”**

ступінь вищої освіти – **бакалавр**

галузь знань – **26 – Цивільна безпека**

спеціальність – **262 “Правоохоронна діяльність”**

освітньо-професійна програма – **«Економічна безпека та фінансові розслідування»**

Кафедра безпеки та правоохоронної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг. КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	3	5	28	28	3	8	83	150	5

Тернопіль: 2023

31.08.2023
[Signature]

Робоча програма розроблена к. е. н., доцентом Ольгою КАРАПЕТЯН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, протокол № 1 від 29.08 2023 р.

В.о. завідувача кафедри
к.ю.н., старший викладач

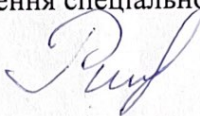

Ігор МЕТЕЛЬСЬКИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності
правоохоронна діяльність, протокол № 1 від 30.08. 2023 р.

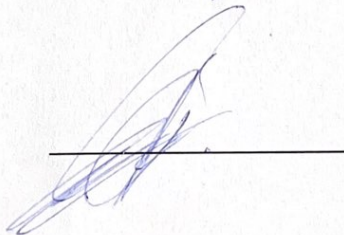
Голова групи забезпечення спеціальності

д.ю.н., доцент

Ніна РОГАТИНСЬКА

Гарант ОП

Андрій ДЗЮРБЕЛЬ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ПРОТИПРАВНИХ ДОХОДІВ”**

**1. Опис дисципліни “ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ
ПРОТИПРАВНИХ ДОХОДІВ”**

Дисципліна “Фінансовий моніторинг протиправних доходів”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 26 – Цивільна безпека	Статус дисципліни <i>(вибіркова)</i> Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність (шифр, найменування) – 262 “Правоохоронна діяльність”	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 5</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28</i> <i>Заочна 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 91</i> <i>в т.ч. тренінг, КПІЗ –</i> <i>8</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 3</i>
Тижневих годин – 8 год аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Фінансовий моніторинг протиправних доходів»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Мета: полягає в розширенні та поглибленні теоретичних та практичних знань студентів з питань моніторингу фінансових операцій, що здійснюються через фінансову систему України, запобігання втратам держави та суспільства від дій організованих груп і злочинних організацій, усунення будь-яких можливостей легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, що гальмують розвиток економіки, забезпечення економічної безпеки держави.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання курсу полягає у формуванні цілісної системи знань про фінанси, особливості їх функціонування в сучасних умовах.

Теоретична та практична підготовка студентів з питань фінансового моніторингу здійснюється згідно наступних питань:

- поняття та основні категорії фінансового моніторингу;
- аналіз практичних механізмів зловживання у фінансовій практиці суб'єктів господарювання;
- концептуальні основи фінансового моніторингу фінансових та банківських установ;
- основні інструменти забезпечення фінансового моніторингу;
- основи банківського контролю за економічною злочинністю;
- вивчення сутності, теоретичних засад та методологічних основ, еволюції та моделей організації моніторингу фінансових операцій, що здійснюються через банківську та фінансову систему;
- форм і методів моніторингу фінансових операцій у банківському секторі;
- досвіду забезпечення моніторингу фінансових операцій у країнах світу;
- проблематики моніторингу фінансових операцій в Україні.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Студент повинен володіти такими **компетенціями**:

- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
- Здатність ідентифікувати ознаки економічних злочинів та їх вплив на стан економічної безпеки держави
- Здатність виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: «Національна безпека держави», «Тіньова економіка та безпека держави», «Податкове і митне право».

2.5. Результати навчання.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти мають вміти є:

- Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.
- Вміти визначати і розраховувати індикатори тінізації економіки та обґрунтовувати їх вплив на економічну безпеку держави;
- Вміти застосовувати практичні механізми зловживання у фінансовій практиці суб'єктів господарювання

3. Програма навчальної дисципліни:

“ Фінансовий моніторинг протиправних доходів”

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ПРОТИПРАВНИХ ДОХОДІВ

Історичні аспекти виникнення та застосування терміну «фінансовий моніторинг». Поняття, сутність і значення фінансового моніторингу в умовах ринкової економіки. Предмет, мета, завдання, методи, суб'єкти і об'єкти державного фінансового моніторингу. Принципи здійснення фінансового моніторингу. Фінансовий моніторинг в системі державного фінансового контролю. Передумови виникнення і необхідність створення системи фінансового моніторингу в Україні.

Фінансовий моніторинг у системі економічних категорій. Призначення державного фінансового моніторингу. Функції фінансового моніторингу, його види, форми і методи: класифікація, сутність, загальні характеристики. Нагляд як основний метод моніторингу. Методичні прийоми і способи, які застосовують у процесі запобігання легалізації незаконно отриманих доходів та фінансування тероризму.

ТЕМА 2. ВІДМИВАННЯ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ: ПРИЧИНИ СВІТОВОЇ БОРОТЬБИ З ЦИМ ЯВИЩЕМ

Відмивання злочинних доходів. Використання різних секторів економіки у відмиванні злочинних коштів та фінансуванні тероризму Три стадії / етапи

процесу відмивання грошей. Предикатні злочини. Роль тіньового сектору в легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом. Методики визначення обсягів економіки, що не спостерігається (тіньової економіки). Виробництво контрафакту. Теорії, що пояснюють причини тероризму. Види тероризму. Наслідки тероризму для населення та світової економіки.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ТА МОНІТОРИНГ ПРОТИПРАВНИХ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

Фінансовий моніторинг в системі державного фінансового контролю. Правові засади здійснення фінансового моніторингу в Україні. Державна служба фінансового моніторингу як підрозділ фінансової розвідки: повноваження, характеристика та правовий статус. Суб'єкти первинного (внутрішнього) та державного (обов'язкового) фінансового моніторингу. Спеціально визначені суб'єкти фінансового моніторингу. Діяльність нотаріусів та адвокатів (адвокатських бюро) як спеціально визначених суб'єктів фінансового моніторингу в протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Підозрілі та порогові фінансові операції. Політично значущі особи та особливості моніторингу їх фінансових операцій. Порядок та умови повідомлення суб'єктами первинного фінансового моніторингу підрозділ фінансової розвідки про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Таємниця фінансового моніторингу: сутність та принципи захисту. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та відновлення прав і законних інтересів власників

ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Значення Інформації в системі фінансового моніторингу. Інформаційна система забезпечення проведення фінансового моніторингу. Завдання, структура, суб'єкти єдиної інформаційної системи фінансового моніторингу. Інформаційна взаємодія структурних підрозділів Служби фінансового моніторингу. Державне регулювання моніторингу фінансових операцій. Нормативно-правове забезпечення фінансового моніторингу. Правове регулювання системи контролю за легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом. Види фінансово-правових норм. Складові правової норми фінансового моніторингу. Імперативний та дисипативний метод нормування. Рівні законодавчої бази, що регулюють систему фінансового моніторингу в Україні. Конституція та кодекси, Закони України, Укази Президента України, постанови та розпорядження, нормативно-правові акти державних органів виконавчої влади. Правовий статус суб'єктів фінансового моніторингу. Практична

взаємодія суб'єктів фінансового моніторингу, міжвідомче співробітництво. Використання [аналітичної онлайн-системи](#) YouControl, Open Data та сервісу YouScore.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ ДОХОДІВ ОТРИМАНИХ ПРОТИПРАВНИМ ШЛЯХОМ

Значення міжнародного співробітництва у сфері протидії легалізації злочинних доходів та фінансування тероризму. FATF – завдання та повноваження. MONEYVAL та Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму. Міжнародні організації та установи: організаційно-процедурні аспекти.

Стандарти FATF. Конвенція і Комітет Ради Європи. Стандарти ООН.

Директиви ЄС. Принципи Вольфсберзької групи. Документи Базельського комітету. Документи Егмонтської групи. Стандарти інших світових груп та організацій.

Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом. Світовий досвід боротьби з відмиванням кримінальних доходів і фінансуванням тероризму.

Змістовий модуль 2. МЕХАНІЗМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКІВСЬКИХ, ФІНАНСОВИХ ТА НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА УСТАНОВАХ.

ТЕМА 6. ТИПОЛОГІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ ДЛЯ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Типові схеми відмивання коштів, набутих злочинним шляхом, та механізми їх виявлення. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Використання готівки у схемах відмивання злочинних доходів. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, через небанківські фінансові установи із залученням коштів та інших активів громадян.

Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, через ринок нерухомого майна. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних в результаті здійснення фінансових операцій з неліквідними цінними паперами. Використання електронних грошових

переказів з метою відмивання коштів. Використання некомерційних організацій з метою відмивання коштів.

Використання послуг службовців з метою легалізації незаконно отриманих доходів.

Типології з використанням сектору страхування. Використання ринків дорогоцінних металів і каменів для відмивання коштів. Використання публічних посадових осіб для відмивання коштів.

Складні та елементарні схеми відмивання. Складні схеми відмивання: фіктивні операції з цінними паперами з переказом коштів за кордон; спекулятивні операції при формуванні статутного фонду акціонерного товариства; фіктивні операції у сфері автострахування; інвестиційні операції фізичних осіб – нерезидентів з цінними папером з використанням брудних коштів; кредитування під заставу брудних коштів на депозиті з проведенням операцій за кордоном; операції з відмивання коштів за допомогою сертифікатів на пред'явника, емітованих в іноземній валюті; спекулятивні товарні операції з багаторазовим перепродажем то експортом.

ТЕМА 7. БОРОТЬБА З ВІДМИВАННЯМ ГРОШЕЙ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Фінансові операції банків, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу. Права та обов'язки банків як суб'єктів первинного фінансового моніторингу банках. Відповідальність банків за порушення законодавства у сфері протидії відмиванню грошей та фінансування тероризму.

ТЕМА 8. ЗАХОДИ ВПЛИВУ, ЩОДО ПОРУШНИКІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Нормативно-правове забезпечення заходів впливу. Обмеження, зупинення чи припинення проведення окремих видів здійснюваних банком операцій з високим рівнем ризику. Накладання штрафів на банки. Накладання штрафів на посадових осіб. Відсторонення посадової особи банку від посади. Тимчасове відсторонення посадової особи банку від посади. Відкликання банківської ліцензії. Обмеження, тимчасове припинення дії чи анулювання ліцензії або іншого спеціального дозволу на право провадження певних видів діяльності.

ТЕМА 9. СИСТЕМА ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ, ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Призначення та основні завдання фінансового контролю в сфері запобігання фінансування тероризму. Інформаційні джерела про осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю. Особливості застосування переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції.

Порядок формування Державною службою фінансового моніторингу України переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, та доведення його до суб'єктів фінансового моніторингу.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “ *Фінансовий моніторинг протиправних доходів*”

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Прак-тичні заняття	Само-стійна робота	Тре-нінг КППЗ	Індиві-дуальна робота	Контро-льні заходи
	Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ					
Тема 1. Сутність та значення фінансового моніторингу.	4	4	10	2	1	питання для обговорення
Тема 2. Відмивання злочинних доходів та фінансуванні тероризму: причини світової боротьби з цим явищем.	4	4	10			Кросворди, питання для обговорення
Тема 3. Державна служба фінансового моніторингу та моніторинг протиправних доходів в Україні	4	4	10			Питання для обгово-рення
Тема 4. Інформаційне забезпечення та правові	4	4	10			Тести, питання для

основи моніторингу фінансових операцій						обговорення
Тема 5. Міжнародні організації та співробітництво у сфері протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму	2	2	10			Кросворди, питання для обговорення
Змістовий модуль 2. МЕХАНІЗМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКІВСЬКИХ ТА ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ						
Тема 6. Типології легалізації (відмивання) доходів для фінансових установ	4	4	10	6	2	Тести, питання для обговорення
Тема 7. Боротьба з відмиванням грошей в банківському секторі економіки	2	2	10			Кросворди, питання для обговорення
Тема 8. Заходи впливу, щодо порушників нормативно-правових актів з питань фінансового моніторингу	2	2	10			Кросворди, питання для обговорення
Тема 9. Система протидії тероризму, як складова економічної безпеки держави	2	2	3			Тести, питання для обговорення
Разом	28	28	83	8	3	

**5. Тематика практичних (семінарських або лабораторних) занять
«Фінансовий моніторинг протиправних доходів»**

ТЕМА 1.

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Практичне заняття 1.

1. Основні підходи до визначення поняття, сутності і значення фінансового моніторингу в умовах ринкової економіки.
2. Роль державного фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю.
3. Основні функції фінансового моніторингу, його види, форми і методи.
4. Система органів державного фінансового моніторингу та їх характеристика.

ТЕМА 2.

**ВІДМИВАННЯ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ
ТЕРОРИЗМУ: ПРИЧИНИ СВІТОВОЇ БОРОТЬБИ З ЦИМ ЯВИЩЕМ**

Практичне заняття 2.

1. Відмивання злочинних доходів.
2. Використання різних секторів економіки у відмиванні злочинних коштів та фінансуванні тероризму.
3. Три стадії / етапи процесу відмивання грошей. Предикатні злочини.
4. Роль тіньового сектору в легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом. Методики визначення обсягів економіки, що не спостерігається (тіньової економіки). Виробництво контрафакту.
5. Теорії, що пояснюють причини тероризму. Види тероризму. Наслідки тероризму для населення та світової економіки.

ТЕМА 3.

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ТА
МОНІТОРИНГ ПРОТИПРАВНИХ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ**

Фінансовий моніторинг в системі державного фінансового контролю.

1. Правові засади здійснення фінансового моніторингу в Україні.
2. Державна служба фінансового моніторингу як підрозділ фінансової розвідки: повноваження, характеристика та правовий статус.
3. Суб'єкти первинного (внутрішнього) та державного (обов'язкового) фінансового моніторингу.
4. Спеціально визначені суб'єкти фінансового моніторингу.

5. Діяльність нотаріусів та адвокатів (адвокатських бюро) як спеціально визначених суб'єктів фінансового моніторингу в протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.
6. Підозрілі та порогові фінансові операції.
7. Політично значущі особи та особливості моніторингу їх фінансових операцій. Порядок та умови повідомлення суб'єктами первинного фінансового моніторингу підрозділ фінансової розвідки про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.
8. Таємниця фінансового моніторингу: сутність та принципи захисту. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та відновлення прав і законних інтересів власників

ТЕМА 4.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Практичне заняття 4.

1. Значення інформації в системі фінансового моніторингу.
2. Інформаційна система забезпечення проведення фінансового моніторингу.
3. Завдання, структура, суб'єкти єдиної інформаційної системи фінансового моніторингу.
4. Інформаційна взаємодія структурних підрозділів Служби фінансового моніторингу.
5. Державне регулювання моніторингу фінансових операцій.
6. Нормативно-правове забезпечення фінансового моніторингу.

ТЕМА 5.

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ

Практичне заняття 5.

1. Значення міжнародного співробітництва у сфері протидії легалізації злочинних доходів та фінансування тероризму.
2. FATF – завдання та повноваження.
3. MONEYVAL та Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму.
4. Міжнародні організації та установи: організаційно-процедурні аспекти.

ТЕМА 6.
ТИПОЛОГІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ ДЛЯ
ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ
Практичне заняття 6.

1. Підходи до визначення типології легалізації (відмивання) доходів через небанківські фінансові установи.
2. Особливості типології легалізації (відмивання) доходів через ринок нерухомого майна.
3. Основні елементи складних схем легалізації (відмивання) доходів.
4. Ознаки елементарних схем легалізації (відмивання) доходів.

ТЕМА 7.
БОРОТЬБА З ВІДМИВАННЯМ ГРОШЕЙ В БАНКІВСЬКОМУ
СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ
Практичне заняття 7.

1. Фінансові операції банків, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу.
2. Права та обов'язки банків як суб'єктів первинного фінансового моніторингу банках.
3. Відповідальність банків за порушення законодавства у сфері протидії відмиванню грошей та фінансування тероризму.

ТЕМА 8.
ЗАХОДИ ВПЛИВУ, ЩОДО ПОРУШНИКІВ НОРМАТИВНО-
ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ
Практичне заняття 8.

1. Базове нормативно-правове забезпечення заходів впливу щодо порушників.
2. Порядок припинення проведення здійснюваних банком операцій.
3. Підстави для тимчасового відсторонення посадової особи банку від посади.
4. Чинний порядок відкликання або анулювання банківської ліцензії.

ТЕМА 9.
СИСТЕМА ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ, ЯК СКЛАДОВА
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ
Практичне заняття 9.

1. Основні завдання фінансового контролю в сфері запобігання фінансування тероризму.
2. Інформаційні джерела про осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю.
3. Порядок формування Державною службою фінансового моніторингу України переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.
4. Міжнародне співробітництво у сфері протидії тероризму.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Завдання для підготовки КПЗ

Варіант 1

Завдання 1. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел обґрунтуйте співвідношення поняття «моніторинг» із поняттями «регулювання», «контроль» та «нагляд».

Завдання 2. Побудувати схему прийняття національного органу фінансової розвідки до членів Егмонтської групи.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 2).

Варіант 2.

Завдання 1. Визначте цілі, методи, форми, суб'єктів та об'єкти фінансового регулювання і фінансового моніторингу. У чому полягають їх концептуальні відмінності?

Завдання 2. Побудувати інформаційну таблицю офшорних зон відповідно до українського законодавства за період з 2006 по 2018 рр.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 3).

Варіант 3.

Завдання 1. Сформуйте систему критеріїв ефективності організації фінансового моніторингу в країні.

Завдання 2. Скласти аналітичну таблицю для оцінки відповідності національної системи фінансового моніторингу України вимогам міжнародних організацій.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 4).

Варіант 4.

Завдання 1. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел проведіть порівняльну характеристику основних моделей фінансового регулювання та фінансового моніторингу діяльності фінансових установ.

Завдання 2. Скласти таблицю з критеріями ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму, затвердженими Наказом ДКФМ України від 3 .08.2010 року № 126.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 5).

Варіант 5.

Завдання 1. На основі опрацювання наукових, навчально-методичних та аналітичних джерел оцініть вплив рівня розвитку фінансового сектору в цілому та його окремих сегментів на вибір моделі фінансового моніторингу діяльності фінансових установ.

Завдання 2. Побудувати можливі схеми легалізації злочинних доходів через ринок нерухомості та визначити індикатори, за якими їх можна виявити.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 6).

Варіант 6.

Завдання 1. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел обґрунтуйте вибір для України моделі регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ.

Завдання 2. Розробити можливі схеми легалізації злочинних доходів через адвокатів, нотаріусів з використанням особливостей їх статусу та встановити індикатори, за якими їх можна виявити.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 7).

Варіант 7.

Завдання 1. Побудувати схему функціонування органу фінансової розвідки.

Завдання 2. Ознайомитися із критеріями віднесення держав до чорного списку FATF та скласти таблицю країн, що потрапили до даного списку.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 8).

Варіант 8.

Завдання 1. Визначте цілі, методи, форми, суб'єктів та об'єкти фінансового регулювання і фінансового моніторингу. У чому полягають їх концептуальні відмінності?

Завдання 2. Ознайомитися із переліком офшорних зон згідно із законодавством України та скласти відповідну таблицю офшорних зон та особливостей їх функціонування.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 8).

Варіант 9.

Завдання 1. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел обґрунтуйте співвідношення поняття «моніторинг» із поняттями «регулювання», «контроль» та «нагляд».

Завдання 2. Ознайомитися із рекомендаціями FATF, Базельськими та Вольфсберзькими принципами та скласти у вигляді таблиці.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 9).

Варіант 10.

Завдання 1. Сформууйте систему критеріїв ефективності організації фінансового моніторингу в країні.

Завдання 2. Побудувати можливі схеми легалізації злочинних доходів

через ринок нерухомості та визначити індикатори, за якими їх можна виявити.

Завдання 3. Складання тематичного кросворду (тема 6).

7. Самостійна робота

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, наукових джерел тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

Тематика самостійної роботи студентів

Тематика наукових повідомлень, що обираються студентами

1. Поняття, сутність і значення фінансового моніторингу в умовах ринкової економіки.
2. Предмет і об'єкти державного фінансового моніторингу.
3. Принципи здійснення фінансового моніторингу.
4. Правові засади здійснення фінансового моніторингу в Україні.
5. Принципи здійснення фінансового моніторингу.
6. Історія розвитку системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму: основні етапи.
7. Передумови виникнення і необхідність створення системи фінансового моніторингу в Україні.
8. Функції фінансового моніторингу, його види, форми і методи: класифікація, сутність, загальні характеристики.
9. Методичні прийоми і способи, які застосовують у процесі запобігання легалізації незаконно отриманих доходів та фінансування тероризму.
10. Органи державного фінансового моніторингу і їх загальна характеристика.
11. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом.
12. Світовий досвід боротьби з відмиванням кримінальних доходів і фінансуванням тероризму.
13. Стандарти FATF. Конвенція і Комітет Ради Європи.
14. Стандарти ООН. Директиви ЄС.
15. Принципи Вольфсберзької групи.
16. Документи Базельського комітету.
17. Документи Егмонтської групи.
18. Інформаційний супровід державного фінансового моніторингу. Фінансова інформаційна база та загальні вимоги до неї.
19. Інформаційна взаємодія Державної служби фінансового моніторингу та суб'єктів первинного фінансового моніторингу.
20. Правове регулювання системи контролю за легалізацією доходів,

- одержаних злочинним шляхом. Види фінансово-правових норм.
21. Складові правової норми фінансового моніторингу. Імперативний та дисипативний метод нормування.
  22. Рівні законодавчої бази, що регулюють систему фінансового моніторингу в Україні.
  23. Правовий статус суб'єктів фінансового моніторингу. Практична взаємодія суб'єктів фінансового моніторингу, міжвідомче співробітництво.
  24. Статус Державної служби фінансового моніторингу України, як спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань запобігання легалізації незаконно отриманих доходів та фінансування тероризму.
  25. Правовий статус Національного банку України, як суб'єкта державного фінансового моніторингу.
  26. Правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, як суб'єкта державного фінансового моніторингу.
  27. Правовий статус Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, як суб'єкта державного фінансового моніторингу.
  28. Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України,
  29. Міністерство інфраструктури України, Міністерство економічного розвитку та торгівлі України – як суб'єкти державного фінансового контролю.
  30. Система та суб'єкти первинного фінансового моніторингу.
  31. Кредитні організації, як суб'єкти фінансового моніторингу.
  32. Фінансові установи, а також юридичні особи, що відповідно до законодавства надають фінансові послуги, як суб'єкти фінансового моніторингу.
  33. Нормативно-правові акти, що регулюють особливості організації фінансового моніторингу.
  34. Відповідальність за організацію фінансового моніторингу.
  35. Призначення працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу, його права та обов'язки.
  36. Встановлення правил проведення фінансового моніторингу.
  37. Програма здійснення фінансового моніторингу.
  38. Вимоги до ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції або забезпечують їх здійснення, зберігання відповідних документів.
  39. Особливості організації процесу ідентифікації клієнтів.
  40. Виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатись для фінансування тероризму.
  41. Облік фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.
  42. Порядок надання інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.
  43. Ведення форм обліку та подання інформації з питань фінансового моніторингу.
  44. Порядок зберігання та забезпечення конфіденційності інформації, яка

стосується ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та/або можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатись для фінансування тероризму.

45. Моделі відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом.
46. Типології, види типологій.
47. Світові та загальні вітчизняні тенденції легалізації злочинних коштів.
48. Типові схеми відмивання коштів, набутих злочинним шляхом, та механізми їх виявлення. Каталог типологічних звітів FATF.
49. Складні та елементарні схеми відмивання.
50. Оцінка стану внутрішнього фінансового моніторингу і запобігання правопорушенням з боку суб'єктів державного фінансового моніторингу та їх службових осіб, типології із врахуванням внутрішнього ризику.
51. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
52. Використання готівки у схемах відмивання злочинних доходів.
53. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, через небанківські фінансові установи із залученням коштів та інших активів громадян.
54. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, через ринок нерухомого майна.
55. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних в результаті здійснення фінансових операцій з неліквідними цінними паперами.
56. Використання електронних грошових переказів з метою відмивання коштів.
57. Використання некомерційних організацій з метою відмивання коштів.
58. Використання ринків дорогоцінних металів і каменів для відмивання коштів.
59. Складні схеми відмивання.
60. Елементарні схеми відмивання.
61. Джерела інформації для проведення аналізу фінансового стану. Вивчення фінансової діяльності клієнта.
62. Публічна статистична фінансова звітність. Методи аналізу фінансових звітів.
63. Співвідношення окремих статей фінансової звітності. Система показників фінансового стану підприємства та їх оцінювання.
64. Обмеження, зупинення чи припинення проведення окремих видів здійснюваних банком операцій з високим рівнем ризику.
65. Призначення та основні завдання фінансового контролю в сфері запобігання фінансування тероризму.
66. Інформаційні джерела про осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю.
67. Особливості застосування переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (згідно з даними Державної служби фінансового моніторингу України).
68. Порядок формування Державною службою фінансового моніторингу України переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної

- діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, та доведення його до суб'єктів фінансового моніторингу.
69. Порядок розробки та погодження внутрішніх документів у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму.
  70. Держави, які не здійснюють заходів з протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансування тероризму.
  71. Система протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму на прикладі однієї з європейських країн або США.
  72. Поняття обов'язкового фінансового моніторингу. Ознаки операцій, які є об'єктом обов'язкового фінансового моніторингу.

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг проводиться у відповідності з встановленими вимогами.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у студентському колективі, встановленні правил проведення тренінгового заняття (ділової гри) та умов підбиття підсумків. Ознайомлення студентів з роздатковим матеріалом: сценарієм ділової гри, бланками документів, таблицями і т.п.

3. **Практична частина** реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю у 3-6 осіб шляхом виконання завдань ділової гри чи проблемних питань тренінгового заняття.

4. **Підведення підсумків** відбувається шляхом обговорення результатів виконаних тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Завдання 1. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел обґрунтуйте співвідношення поняття «моніторинг» із поняттями «регулювання», «контроль» та «нагляд».

Завдання 2. Визначте цілі, методи, форми, суб'єктів та об'єкти фінансового регулювання і фінансового моніторингу. У чому полягають їх концептуальні відмінності?

Завдання 3. Сформууйте систему критеріїв ефективності організації фінансового моніторингу в країні.

Завдання 4. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел проведіть порівняльну характеристику основних моделей фінансового регулювання та фінансового моніторингу діяльності фінансових установ.

Завдання 5. На основі опрацювання наукових, навчально-методичних та

аналітичних джерел оцініть вплив рівня розвитку фінансового сектору в цілому та його окремих сегментів на вибір моделі фінансового моніторингу діяльності фінансових установ.

Завдання 6. На основі опрацювання наукових та навчально-методичних джерел обґрунтуйте вибір для України моделі регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове оцінювання по кожному змістовному модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КППЗ;
- залік

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 5	1. Оцінювання самостійної роботи студентів за результатами наукових доповідей та повідомлень, що обираються здобувачами	1. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 балів.

балів = 25 балів) 2. Письмова робота = 75 балів, у тому числі 1. Пит.1. 35 балів 2. Ситуаційне завдання 40 балів	освітньої програми на основі сформованої тематики, що охоплює загальний курс дисципліни (45 балів) 2. Письмова робота (6-9 теми)= 55 балів, у.т.ч. 1. Пит.1. 25 балів 2. Ситуаційне завдання 30 балів	2. Написання КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПЗ = 30 балів.
---	--	---

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий моніторинг протиправних доходів»	Усі теми
2.	Електронний варіант лекцій з дисципліни «Фінансовий моніторинг протиправних доходів»	Усі теми
3.	Тестові та кейсові завдання з дисципліни «Фінансовий моніторинг протиправних доходів»	Усі теми
4.	Методичні вказівки та рекомендації для підготовки до лекційних та практичних занять	Усі теми

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Фінансова розвідка України: 20 років розвитку та звершень. Державна служба фінансового моніторингу, 2022 р. <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFinMonitoringspreedSmallFileSize.pdf>
2. Посібник щодо деяких аспектів здійснення фінансових розслідувань (дослідження фінансових відносин), 2021. [URL:https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/200/Typologies%20\(National%20Studies,%20Guidances%20etc\)/UKR_FINANCIAL%20INVESTIGATIONS%20M](https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/200/Typologies%20(National%20Studies,%20Guidances%20etc)/UKR_FINANCIAL%20INVESTIGATIONS%20M).
3. Внукова Н. М. Управління ризиками фінансових установ у сфері фінансового моніторингу. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог: Видво НаУОА, березень 2018. № 8(36). С. 64–68.
4. Колодізев О.М. Систематизація практичних рекомендацій щодо пошуку моделей оцінки, контролю та ефективного управління ризиками для забезпечення протидії легалізації «брудних коштів». [Управління стійким розвитком економіки: теоретичні і практичні аспекти]: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Харків: Видавництво Іванченка І.С. 2018.
5. Москаленко Н.В. Теоретичні аспекти запровадження комплаєнсконтролю в Україні. Економічний вісник серія: фінанси, облік, оподаткування. УДФСУ. 2018. Вип. №2. С. 106-113
6. Карапетян О. Білінський В. Злочинні технології збагачення з використанням криптовалют та особливості їх розслідування. Актуальні проблеми правознавства. 2018. Вип. 2. С. 115-120.
7. Москаленко Н.В. Теоретичні аспекти запровадження комплексного контролю в Україні. Економічний вісник серія: фінанси, облік, оподаткування. УДФСУ. 2018. Вип. №2. С. 106-113.
8. Москалюк Н.Б, Карапетян О.М., Падалка А.М. Фінансова розвідка України в протидії легалізації протиправних доходів. Європейський простір Випуск 1. 2022 р.
9. Карапетян О.М., Будник Л.А., Метельський І.Д. Кіберзлочини: типології, фінансова розвідка, використання спеціальних знань. Актуальні проблеми правознавства. 2022. Вип. 3. С. 115-120.
10. Karapetian O., Kuchmii T. Financial monitoring as a tool for economic security. Aktual Aspekt of development in the context of globalization: the IX th International scientific and practical conference, march 23-24, 2020. Florence, Italy 2020. 279 p. 2020, p. 83-85.

Додаткова

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2163-VIII. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 403
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

- розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6. 11. 2019 р. № № 361-IX URL:<http://www.golos.com.ua/article/325869>.
3. Про Сорок рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF): Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 28 серпня 2001 р. № 1124 IV. Офіційний вісник України. 2016. № 35. С. 157.
  4. Typological reports EAG URL: http://www.eurasiangroup.org/typology_reports.php.
  5. Global Financial Integrity works to curtail illicit financial flows by producing groundbreaking research, promoting pragmatic policy solutions, and advising governments. URL: <http://www.gfintegrity.org/> 226. Khalin O. Need for legislative Changts in the Mechanism of Ensuring the Effectiveness of the Investigation of Legalization of Proceeds from Crime. Віче. 2016. № 5–6 (409–410). С. 44–46.
  6. Jillian R. Yarbrough. The Science of Deception Detection: A Literature and Policy Review on Police Ability to Detect Lies. Journal of Criminal Justice and Law. 2020. № 2. Vol. 3. URL: <https://jctl.pubpub.org/pub/v3-i2-yarbrough-police-detect-lies/release/1>
  7. Shepeliuk H. Financial security of the bank: management and influence factors. Фінансовий простір. 2018. № 4. С. 60-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2018_4_9
  8. Coughlan T. The use of open data as a material for learning. Education Tech Research Dev. 2020. № 68. P. 383-411. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11423-019-09706-y#citeas>
  9. Стратегія розвитку України — 2020. Офіційний веб- портал Президента України. URL:<http://www.president.gov.ua>
  10. FATF report "Money laundering through physical cash transfers" 2018. URL: <http://www.fatfgafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ml-through>.
  11. Звіт з проведення національної оцінки ризиків у 2019 році URL: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_
  12. Річний звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2021 р. URL:http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2019/20190411/zvit_2020_u_ukr.pdf
  13. Основні показники діяльності банків. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
  14. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>
  15. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/>
  16. Офіційний сайт Базельського комітету. URL: <http://www.bis.org/> Офіційний сайт Євразійської групи з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (ЄАГ). – Режим доступу: <http://www.eurasiangroup.org/ru/>
  17. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
  18. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
  19. Офіційний сайт FATF. – Режим доступу: <http://www.fatf-gafi.org/>

